

الْحَمْدُ لِلَّهِ
الْحَمِيمِ

کودکان و اختلالات وسواسی و کمک به آنها

مؤلف :

پروین رضایی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: رضایی، پروین، ۱۳۶۵
عنوان و نام پدیدآور: کودکان و اختلالات وسواسی و کمک به آنها/ مولف پروین رضایی.
مشخصات نشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۱۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۹۳۲-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۱۶-۱۰۸.
موضوع: کودکان - اختلالات وسواسی
رده بندی کنگره: LC۴۷۴۹
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۹۰۹۹۹
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۲۳۱۹۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: کودکان و اختلالات وسواسی و کمک به آنها

مولف: پروین رضایی

ناشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۱۶۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۹۳۲-۹

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir



انتشارات ارسطو



[فهرست]

۹مقدمه
۱۲ نشانگان عصبی-روانپزشکی
۱۵ تشخیص آماری
۱۷ تعریف
۱۸ همه گیرشناسی
۱۹ همایندی با سایر اختلالات
۲۲ تشخیص افتراقی
۲۴ تشخیص افتراقی از بیماری های طبی
۲۵ علت شناسی
۲۵ عوامل زیستی (عوامل عصب - زیست شناختی)
۲۶ انتقال دهنده های عصبی
۲۸ عوامل روانشناختی
۲۸ عوامل شناختی در وسواس های عملی: عدم اطمینان به حافظه
۲۸ عوامل شناختی در وسواس های فکری
۳۵ نظریه های نقص و عوامل شناختی
۴۷ فکر تحریف شده: شالوده ارزیابی های منفی
۵۱ عوامل رفتاری

۵۳انواع وسواس
۵۴وسواس های فکری
۵۹ویژگی های بارز افکار وسواسی
۵۹افکار وسواسی ناخواسته اند
۶۰افکار وسواسی مقاوم اند
۶۰افکار وسواسی غیرقابل کنترل اند
۶۰با ماهیت و شخصیت فرد در تضادند
۶۱افکار وسواسی با ترس و اضطراب شدید همراه هستند
۶۲راهبردهای ناکارآمد در برخورد با افکار وسواسی
۶۲اجتناب از احیای فکر وسواسی
۶۲انکار افکار
۶۲فرونشاندن افکار
۶۳سرزنش و انتقاد از خود
۶۳توجه برگردانی
۶۳جایگزینی فکر
۶۳وسواس های عملی یا اجبارها
۶۴ویژگی های بارز اعمال وسواسی
۶۹ماهیت طرحواره درمانی

۶۹	طرحواره
۷۳	طرحواره درمانی:مدل مفهومی
۷۴	شناخت درمانی تا طرحواره درمانی
۷۸	طرحواره های ناسازگار اولیه:تاریخچه سازه طرحواره
۸۱	ریشه های تحولی طرحواره ها:نیازهای هیجانی اساسی
۸۲	تجارب اولیه زندگی
۸۴	زیست شناسی طرحواره های ناسازگار اولیه
۸۶	حوزه های طرحواره ها
۸۶	حوزه اول: بریدگی و طرد
۸۸	حوزه دوم: خودگردانی و عملکرد مختل
۹۱	حوزه سوم: محدودیت های مختل
۹۲	حوزه چهارم:دیگر جهت مندی
۹۵	حوزه پنجم: گوش به زنگی بیش از حد و بازداری
۹۸	فنون طرحواره درمانی
۱۰۰	دارودرمانی
۱۰۱	رفتاردرمانی
۱۰۵	تحقیقات انجام شده
۱۰۸	منابع و مآخذ



مقدمه:

آرون تی بک (۱۹۶۷-۱۹۷۶) بیش از ۳۰ سال در نظریه خود درباره اختلالات هیجانی، بر عملکرد طرحواره‌های شناختی به عنوان اساسی‌ترین عامل تأکید کرد. بر اساس این نظریه، طرحواره‌ها در ایجاد و تداوم مشکلات روانی و همچنین عود دوباره بیماری نقش اساسی بازی می‌کنند.

در سالیان اخیر نظریه‌های شناخت‌درمانی به طور خاص و درمان‌های شناختی - رفتاری در بعد گسترده سرنوشت تازه‌ای را برای روان‌درمانی رقم زدند. به طوری که در ۶ دهه گذشته همواره شاهد تحولات عظیم در نظریه شناختی - رفتاری بودیم که به رشد این نظریه در درون خود و بالندگی روان‌درمانی در ابعاد گسترده‌تر منجر شده است.

رویکرد طرحواره‌درمانی در قالب جنبش سازنده‌گرایی^۱ می‌گنجد که صاحب‌نظرانی چون لیتویی^۲، شفران^۴ در این گروه جای می‌گیرند. در جنبش سازنده‌گرایی بر نقش عواطف در فرایند تغییر، به کارگیری تکنیک‌های تجربی^۵، دلبستگی‌های اولیه و رفتارهای بین فردی تأکید می‌شود.

¹ Aaron T Beck

² Constructivism

³ Liotti

⁴ Shafran

⁵ Experiencial

یکی از دلایل روی کار آمدن سازنده گرایي عدم موفقیت در درمان بسیاری از مشکلات روانشناختی بود که اختلال وسواسی - جبری (OCD) در زمره این مشکلات قرار می گیرد. تاریخچه رواندرمانی حاکی از آن است که درمان OCD کاری سخت و طاقت فرسا بوده است.

اختلال وسواسی جبری بیماری جدی، ناتوان کننده ولی قابل درمان است. این بیماری از دو جزء وسواس^۲ و اجبار^۳ تشکیل شده است. جزء وسواسی عبارت از افکار، احساس،^۴ انگاره‌ها یا حس‌ها و تصورات ذهنی است که ناخواسته و به طور مکرر وارد ذهن بیمار می شود و جزء اجباری الگوی رفتاری تکرار شونده ویژه ای است که به طور معمول در پاسخ به فکر یا انگاره وسواسی و برای کاهش اضطراب ناشی از آن انجام می شود و حالتی اجباری دارد و مقاومت در برابر انجام آن نیز باعث پیدایش اضطراب می شود.

الگوهای رفتاری اجباری متعدد هستند که شایع ترین آنها عبارتند از: وسواس شستشو^۵، وسواس واریسی^۶ وسواس شمارش^۷، اما شایع ترین الگوی افکار وسواسی، رسوخ افکار^۸

¹ Obsessive – Compulsive Disorder

² Obsessive

³ Compulsive

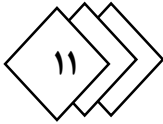
⁴ Thought

⁵ Feeling

⁶ Washing

⁷ Checking

⁸ Counting



نگران کننده در مورد آلودگی، تردیدهای وسواسی، انگاره های جنسی و پرخاشگرانه است که، در مجموع، با عنوان فکر وسواسی طبقه بندی می شوند.

اختلال وسواسی - جبری تا قبل از دهه ۱۹۷۰ یک اختلال مقاوم به درمان قلمداد می شد که نیازمند درمان مادام العمر بود. وسواس اختلال ناهمگنی است و شیوه های درمانی متنوعی را به خود دیده است. با وجود موفقیت آمیز بودن نسبی این درمان ها به ویژه درمان شناختی رفتاری، در اکثر افراد تحت درمان نشانه هایی از وسواس باقی مانده و یا در دوره پیگیری، علایم عود می کنند.

نشانه‌های عصبی-روانپزشکی

اختلال وسواسی - جبری (OCD) نشانه‌های عصبی - روانپزشکی پیچیده‌ای است که مشخصه اصلی آن افکار ناخواسته، تکراری و مزاحم (افکار وسواسی) و نیز رفتارهای تکراری و آزاردهنده، آئین مند (اعمال وسواسی) می‌باشد، که بیمار به منظور اجتناب از اضطراب یا خنثی سازی افکار وسواسی انجام می‌دهد. (انجمن روانپزشکی آمریکا ۲۰۰۰)

وسواس از زمان‌های دور مورد توجه بوده و در تاریخ و ادبیات نیز ردپای آن دیده می‌شود. در زمان‌های قدیم وسواس به طور کلی مرتبط با مذهب شناخته می‌شد و می‌پنداشتند مبتلایان به این بیماری بوسیله نیروهای بیرونی تسخیر شده‌اند. (قاسم زاده ۱۳۸۵)

شکسپیر در قرن شانزدهم توصیف جالبی را از وسواس شست و شو در شخصیت بانو مکبث ارائه می‌دهد. این شخصیت در تلاش برای رهایی از احساس گناه به صورت تکراری دستان خود را می‌شست، رفتاری که هنوز هم شکل غالب رفتارهای وسواسی است. (کروچمالیک

ومنزیس ۲۰۰۳)

¹ Ritualistic